

Notat vedr. budgetanalyse på biblioteksområdet

2. juni 2023
Side 1 af 2

Borgernes anvendelse af Aarhus Bibliotekerne

Den nuværende biblioteksstruktur har 18 biblioteker på tværs af kommunen – man har som borger ikke for langt til sit lokale bibliotek.

Borgerne i Aarhus har vist, at bibliotekerne er vigtige i lokalområderne. Fx var der i efteråret 2022 en stor mængde høringsvar, borgermøder, demonstrationer og medieopmærksomhed som sammen med politikernes ønske herom gjorde, at Hasle Bibliotek blev bevaret. Tilsvarende har Borgerservice og Biblioteker for nyligt gennemført en survey sendt til 20.000 borgere, hvor borgerne giver udtryk for, at de nære og lokale biblioteker prioriteres højt – og at afstanden til tilbuddet betyder noget for dem. De lokale biblioteker er vigtige lokale mødesteder og leverer både biblioteks- og borgerserviceydelse. I 2022 blev der fx udstedt ca. 20.400 pas i Borgerbetjeningen på Dokk1, og ca. 24.300 på bibliotekerne i Gellerup, Højbjerg, Lystrup, Risskov, Viby og Åby.

KULTUR OG BORGERSERVICE

Borgerservice og Biblioteker
Aarhus Kommune

Strategi og Policy

Hack Kampmanns Plads 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 41 85 77 84

Direkte e-mail:
kanno@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Andreas Norman Kristensen

Den ressourcemæssige situation

Budgetforliget for 2023 indebar en lukning af Egå bibliotek samt en reduktion i den bemandede åbningstid på 6 ud af 18 biblioteker. Økonomien på biblioteksområdet i Aarhus Kommune er fortsat presset pga. en række forhold:

- Befolkningsudviklingen i Aarhus Kommune er stigende. Med flere borgere i kommunen bliver der flere biblioteksbrugere, som låner materialer og benytter sig af bibliotekernes tilbud.
- Antallet af digitale udlån stiger pga. befolkningstilvæksten og fordi flere og flere borgere bliver nye brugere af tilbuddet. Stigningen er markant selv om der er lånebegrænsning og kø til populære titler
- Antallet af fysiske lån er ikke faldet
- De faste udgifter til licenser, katalogiseringsbidrag mm. reguleres efter befolkningstilvæksten
- Den bemandede åbningstid på de mindste lokale biblioteker er nu nede på 6 timer om ugen (Solbjerg og Trige). Disse timer rækker reelt ikke til meget mere end praktiske opgaver.
- Nye byområder f.eks. Nye/Lisbjerg efterspørger bibliotekstilbud som en del af en samlokaliseret kommunal service, men der er ingen midler til drift og aktiviteter

Nedenfor er den samlede økonomiske ramme til biblioteksområdet opgjort:

	2023
Materialekontoen	27.253.507 kr.

2. juni 2023
Side 2 af 2

Dokk1, bygningsdrift (overgår til Ejendomme)	14.139.642 kr.
Ramme til biblioteker og -arkiver mm.	90.450.531 kr.
Total	141.843.680 kr.

Afprøvningsindtil videre

Den nuværende biblioteksstruktur er vanskelig at opretholde indenfor den økonomiske situation. På denne baggrund har forvaltningen løbende igennem de sidste mange år forsøgt sig med afprøvning af forskellige tiltag for at kunne håndtere det økonomiske pres og samtidig opretholde et acceptabelt serviceniveau:

- Det er sket via en aktiv partnerskabsstrategi, som tilfører aktiviteter til bibliotekerne, men også forudsætter en ressourceindsats at opbygge og vedligeholde
- Der er sket via tværmagistratsligt samarbejde om at tænke biblioteket og biblioteksaktiviteter ind i nye bydele og boligområder. Hidtil har denne tilgang resulteret i tre kombi-biblioteker i samarbejde med MBU (Hjortshøj, Skødstrup og Trige), mens der i øjeblikket er en igangværende dialog med MSO om samlokation af lokationer og samskabelse af tilbud.,

Samlet står det aarhusianske biblioteksvæsen på tre ben: 1) det er bygget op omkring 18 fysiske lokationer og honorerer borgere og politikeres ønske om et stærkt lokalt ophæng, 2) udlån er både fysiske og digitale og 3) fagligt personale til at skabe aktiviteter med og for borgerne i deres lokalsamfund.

Med de nuværende bemandede åbningstider og presset på materialekontoen er det vanskeligt at ændre ved 1 og 2. Derfor er det typisk det 3. "ben", som forvaltningen kan justere på, når ressourcerne er knappe. Hvis den nuværende situation fortsætter, så vil fremtidens bibliotek være ubemandede fysiske lokationer – hvilket er modsat det, borgerne ønsker, og sætter pris på.

Det kalder samlet set på et eksternt blik på, hvordan fremtidens biblioteksvæsen skal se ud i Aarhus. En analyse forventes at kunne kaste nyt lys på overvejelser omkring målgrupper, strategi og faciliteter i Aarhus Bibliotekerne.

Ikke kun alene men i allerhøjeste grad sammen med andre servicetilbud til borgerne, således, at materialet kan indtænkes og bruges i arbejdet omkring vilde problemer, synergier, samlokalisering og tværmagistratsligt samarbejde generelt.

Derfor foreslås det, at der afsættes midler til, at der kan udarbejdes en ekstern analyse af biblioteksområdet i BoB med udgangspunkt i ovenstående.